

Programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd

2020–2024

Inhoudsopgave

Samenvatting 5

1 Inleiding 6

- 1.1 ZonMw werkplaatsen jeugd 6
- 1.2 Opdracht 8
- 1.3 Totstandkoming 8

2 Terreinverkenning 10

- 2.1 Ontwikkelingen in de jeugdsector 10
- 2.2 Kennisontwikkelingen jeugdsector 11
- 2.3 Aandachtspunten voor het programma 13

3 Doelstellingen van het programma 14

- 3.1 Missie 14
- 3.2 Doelen 14
- 3.3 Werkplaatsen Jeugd: inhoudelijke projecten en kennisnetwerk 15
- 3.4 Communicatie en implementatie 18
- 3.5 Verbinding en versterking 19

4 Management en organisatie 20

- 4.1 Subsidieprocedure 20
- 4.2 Voortgangsbewaking 21
- 4.3 Programmacommissie 21
- 4.4 Afstemming ZonMw-VWS 22
- 4.5 Begroting 22

Bijlage 23

- Bijlage 1 Goedkeuringsbrief op 6 juni 2019 24

Programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd

2020–2024

Goedgekeurd op 6 juni 2019

Samenvatting

De tussenevaluatie van de Jeugdwet (2018) laat zien dat de transformatiedoelen nog niet zijn gerealiseerd. Het inhoudelijke veranderproces kost tijd en vernieuwing is een continue ontwikkeling. Het ministerie van VWS kondigde in haar actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd' (2018) aan te willen investeren in de ontwikkeling van een lerende omgeving rond kinderen en gezinnen. Hieraan beoogt het programma 'Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd' een bijdrage te leveren. Het programma is een vervolg op het programma 'Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd' (2015–2020).

De missie van het programma is het versterken van een lerende omgeving en verbetercyclus in de regio ten behoeve van het gezond, veilig en kansrijk opgroeien en opvoeden van de jeugd. Dit door middel van regionale kenniswerkplaatsen jeugd, waarin praktijk, beleid, onderzoek, opleidingen en ouders en jongeren samen leren en werken aan regionale maatschappelijke vraagstukken.

Vanuit diverse perspectieven worden de vraagstukken bekeken, doorgrond en wordt gezamenlijk naar oplossingen gezocht. Deze samenwerking levert bruikbare kennis op die regionaal in gebruik wordt genomen en breder wordt gedeeld. In het bijzonder streeft het programma samenwerking binnen het sociaal domein na, om samenhang in preventie en de hulpverlening beter vorm te kunnen geven. Hierbij wordt het integraal werken vanuit de leefwereld van kinderen, jongeren en ouders versterkt en de verbindingen tussen de verschillende domeinen gestimuleerd.

Het programma sluit aan op de uitkomsten van de tussenevaluatie van de Jeugdwet, het actieprogramma Zorg voor de Jeugd en de transformatieplannen zoals ingediend bij het Transformatiefonds. Ook sluit het aan op het gedachtengoed 'Samen lerend doen wat werkt' (2017) van het NJi.

De looptijd van het programma is 5 jaar; van 2020 tot en met 2024. Met een programmabudget van € 7 miljoen (exclusief beheerskosten).

1 Inleiding

In paragraaf 1.1 wordt ingegaan op de eerdere ZonMw-programma's met werkplaatsen op het terrein van jeugd. Dit hoofdstuk gaat vervolgens in op de opdracht (1.2) en de totstandkoming van het ZonMw-programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd 2020–2024 (1.3).

1.1 ZonMw werkplaatsen jeugd

Het programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd (2020–2024) volgt op het lopende programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd (2015–2020) en het eerdere programma Academische Werkplaatsen Jeugd (2009–2017).

Academische Werkplaatsen Jeugd (2009–2017)

Van 2009 tot 2017 financierde ZonMw zes academische werkplaatsen jeugd die zich op vernieuwende wijze hebben ingezet om kennis voor de jeugdsector te ontwikkelen. Binnen elke academische werkplaats jeugd is een kennisinfrastructuur ingericht met partnerorganisaties vanuit beleid, onderzoek, opleiding en praktijk. De gedachte achter deze opzet is dat deze een meerwaarde heeft boven separaat handelen van de vier typen organisaties. De academische werkplaats als organisatievorm beoogde een synergie tussen de vier typen partijen te laten ontstaan die meerwaarde oplevert in het formuleren van de vraagstelling, de uitvoering van onderzoek, de kwaliteit van de ontwikkelde kennis, het verspreiden van de ontwikkelde kennis en tenslotte de toepassing daarvan. De projecten resulteerden in producten en interventies die ten goede kwamen én komen aan de versterking van de jeugdgezondheidszorg, (geïndiceerde) jeugdzorg en jeugd-ggz en/of een samenhangende ketenzorg. Naast onderzoek en ontwikkeling hebben de werkplaatsen zich ingezet voor verspreiding en gebruik van resultaten. Het in 2017 verschenen digitale magazine 'Met elkaar verbonden – De succesformule van de academische werkplaatsen jeugd' zet de opbrengsten van het ZonMw-programma Academische Werkplaatsen Jeugd in de etalage.

Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd (2015–2020)

In 2015 is de Jeugdwet ingevoerd. Sindsdien zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulp en staan zij voor de opgave om de zorg dichterbij kinderen en hun opvoeders te organiseren, sterker in te zetten op preventie en de eigen kracht van gezinnen en hun netwerk te versterken. In het ZonMw-programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd brengen twaalf academische werkplaatsen kennis samen die gemeenten en praktijkorganisaties ondersteunen bij deze transformatie in de jeugdhulp. Gemeenten, praktijkinstellingen, universiteiten en hogescholen werken samen met ouders en jongeren aan vraagstukken uit praktijk en beleid. ZonMw zet zich ervoor in dat de kennis voor alle gemeenten beschikbaar komt, door middel van een overkoepelende communicatielijn samen met de andere voor jeugd relevante ZonMw-programma's. Zie ook www.werkplaatsenjeugd.nl. Het programma financiert tevens vanuit een aanvullende opdracht de academische werkplaats 'ADHD en druk gedrag' om gepaste zorg bij druk gedrag en ADHD te stimuleren.

Figuur 1 toont een overzicht van de 13 gefinancierde academische werkplaatsen binnen het programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd.

Figuur 1: ZonMw-academische werkplaatsen jeugd

- AWTJ C4Youth 2.0 | Groningen
- AWTJ Friesland | Friesland
- AWTJ Samen op School | IJsselland en Flevoland
- AWTJ Twente | Twente
- AWTJ Utrecht | Utrecht
- KeTJA | Amsterdam
- AW Samen voor het veilig opgroeien van kinderen | Zuid Kennemerland, IJmond en de Haarlemmermeer
- AW SAMEN | Midden-Holland, Haaglanden en Holland-Rijnland
- ST-RAW | Stadsregio Rijnmond
- AWJ Inside-Out | Nijmegen
- AW Jeugd | Noord-Brabant
- AW ADHD en druk gedrag | landelijke werkplaats
- AW Risicojeugd | bovenregionaal, Amsterdam, Utrecht, Almere en Holland-Rijnland

1.2 Opdracht

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft in haar jaarlijkse opdrachtbrief aan ZonMw van 3 juli 2018 gevraagd om in overleg met VWS, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Jeugdsector een vervolg op het programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd voor te bereiden. VWS verwijst hierbij naar het actieprogramma Zorg voor de Jeugd dat op 16 april 2018 aan de Tweede Kamer is aangeboden, waarmee wordt ingezet op het ondersteunen van gemeenten en de sector bij de vernieuwing in de jeugdhulp. De speerpunten van het actieprogramma komen voort uit de eerste evaluatie van de Jeugdwet (2018). Deze evaluatie laat zien dat er al veel werk verzet is, maar dat zeker nog niet alle doelen van de nieuwe wet zijn gerealiseerd. Het inhoudelijke veranderproces dat met de Jeugdwet meekwam – de transformatie – kost tijd en vernieuwing vraagt om een continue ontwikkeling.

In het actieprogramma staat opgenomen dat het Rijk, VNG en branches gemeenten en de sector ondersteunen bij de vernieuwing van de jeugdhulp door te investeren in de ontwikkeling van een lerende omgeving rond kinderen en gezinnen, via onder meer de bestaande *academische werkplaatsen transformatie jeugd* waar nieuwe kennis en vaardigheden ontwikkeld worden.

De door VWS gegeven uitgangspunten voor dit vervolgprogramma zijn:

- Inzet op een grotere landelijke dekking van de werkplaatsen
- Meer eigenaarschap van deelnemende gemeenten
- Een evenwichtige invulling van de driehoek kennis-beleid-praktijk binnen de werkplaatsen
- Samenwerking met andere bestaande regionale kennisnetwerken, zoals de Regionale Werkplaatsen Sociaal Domein.

Gezien deze uitgangspunten is besloten de term ‘academische werkplaatsen’ in dit vervolgprogramma te vervangen door ‘regionale kenniswerkplaatsen’.

1.3 Totstandkoming

Om praktijk, beleid, onderzoek, opleidingen en ouders en jongeren binnen het jeugdveld te betrekken bij de totstandkoming van het programma is ZonMw als volgt te werk gegaan. Allereerst is de opdracht met opdrachtgever VWS en vertegenwoordiging van de VNG besproken. Er is input gevraagd van de programmacommissie, coördinatoren, gemeentelijke vertegenwoordigers en overige kernpartners van het huidige programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd. Op basis van deze input is een concept-programmavoorstel ontwikkeld dat op 26 maart 2019 voor consultatie openbaar is gemaakt via de website, nieuwsbrief Jeugd en LinkedIn Jeugd van ZonMw. Het bericht is ook verschenen op werkplaatsenjeugd.nl en gedeeld via het twitteraccount van ZonMw en de werkplaatsen jeugd. Een aantal stakeholders is gericht gevraagd om input te geven op het voorstel.

Om jongeren te kunnen consulteren is een jongerenversie van het programmavoorstel geschreven.

Reacties consultatie

Een diverse vertegenwoordiging vanuit praktijk, beleid, onderzoek, opleidingen en ouders en jongeren heeft in april 2019 gereageerd op het concept-programmavoorstel. ZonMw ontving 33 schriftelijke reacties. Op een bijeenkomst van 2 april is het voorstel besproken met ruim 25 kernpartners van de werkplaatsen, het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ).

Uit de reacties blijkt dat respondenten achter de opzet van het programma staan. De kracht van de werkplaatsen zit in de verbinding met het lokale, waar kennis, beleid en praktijk daadwerkelijk bij elkaar komen. Het programma laat samenhang zien met relevante ontwikkelingen en netwerken in de jeugdsector en het brede sociale domein, en biedt tegelijkertijd voldoende ruimte voor regionale en lokale inkleuring.

Er is waardering voor de aandacht voor leren doen wat werkt, en het benutten van beschikbare kennis. Dit sluit aan op een grote behoefte van het veld. Respondenten onderschrijven het belang van de aandacht voor integraal en domeinoverstijgend werken, en de aandacht voor participatie en inclusiviteit.

De respondenten hebben in hun reacties een aantal aandachtspunten meegegeven die in de programmatekst is verwerkt, of wordt meegenomen in de uitwerking van de subsidieoproep. Een aantal reacties riep op tot het meer centraal stellen van de leefwereld van kinderen, jongeren en gezinnen, met aandacht voor preventie en passende zorg dichtbij met als doel versterking van het gewone leven. Ook is meer aandacht gevraagd voor het proces van gezamenlijk leren, hoe dit wordt ingericht en wat het van elke partij vraagt en oplevert. De rol van gemeenten (en het door VWS meegegeven uitgangspunt tot 'meer eigenaarschap') kwam in een aantal reacties aan bod. Gemeenten zijn een belangrijke partner in de jeugdsector en hun betrokkenheid en aansluiting bij een regionale kenniswerkplaats is noodzakelijk. Wel is hierbij benadrukt dat een gelijkwaardige samenwerking het vertrekpunt moet zijn, en dat de keuze voor inhoudelijke vraagstukken in gezamenlijkheid moet worden bepaald. Ook is benoemd dat gemeenten zich bij voorkeur met de 'wat' vraag bezighouden, en minder met de 'hoe' vraag.

Met betrekking tot participatie is de aandacht voor betrokkenheid van kwetsbare doelgroepen benoemd. Hiervoor is werkelijk participatief werken nodig: een leervorm die aansluit op de leefwereld, die laagdrempelig is, wijkgericht is en soms in een andere taal. Er is een aantal handvatten benoemd om de inbreng van ouders en jongeren verder vorm te geven.

Een grote uitdaging die gezien wordt is het verbinden van de regionale kennis(netwerken) met de landelijke kennis(netwerken) en v.v. ZonMw gaat met een aantal partijen het gesprek aan om die verbinding verder vorm te geven.

Tot slot is een aantal keer opgemerkt dat de keuze voor regionale kenniswerkplaatsen wordt begrepen, maar dat hierdoor ook een aantal bovenregionaal georganiseerde en meer thematisch ingestoken werkplaatsen die van grote waarde zijn voor het veld, geen bestaansrecht meer hebben binnen dit vervolgprogramma.

ZonMw gaat n.a.v. de uitkomsten van de consultatie met haar opdrachtgever VWS in gesprek.

2 Terreinverkenning

In dit hoofdstuk gaan we in op belangrijke ontwikkelingen in de jeugdsector (2.1) en relevante kennisinitiatieven (2.2). We sluiten het hoofdstuk af met de aandachtspunten voor dit programma, mede voortkomend uit 2.1 en 2.2 en ervaringen van betrokkenen in het aflopende programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd.

2.1 Ontwikkelingen in de jeugdsector

De afgelopen jaren is er veel veranderd in de jeugdsector. Vooral de invoering van de Jeugdwet in 2015 en de hiermee gepaard gaande decentralisatie van alle vormen van jeugdhulp naar gemeenten heeft veel teweeggebracht.

Rol van gemeenten

De Jeugdwet maakt gemeenten bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor alle jeugdhulp. Dat is inclusief specialistische hulp zoals jeugd-ggz, jeugd-lvb en gesloten jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Gemeenten kunnen de zorg dichterbij de inwoners en meer in samenhang organiseren. Doel van de Jeugdwet is om het jeugdstelsel te vereenvoudigen en het efficiënter en effectiever te maken. Het uiteindelijke doel is het versterken van de eigen kracht van de jongere en van het zorgend en probleemoplossend vermogen van zijn gezin en sociale omgeving¹.

Evaluatie Jeugdwet

De Jeugdwet is in 2018 geëvalueerd² en in opdracht van ZonMw uitgevoerd. De evaluatie betreft een tussenevaluatie van de Jeugdwet, niet van de jeugdhulp zelf. De tussenevaluatie van de Jeugdwet laat zien dat een goede beweging in gang is gezet. Maar ook dat de transformatiedoelen van de Jeugdwet nog niet zijn gerealiseerd. Zo wordt er nog onvoldoende gebruik gemaakt van preventieve en lichte ondersteuning. En ervaren veel ouders en jeugdhulpaanbieders problemen in de toegang tot de jeugdhulp. Uit de evaluatie blijkt verder dat de meest kwetsbare gezinnen niet méér aandacht hebben gekregen en wordt er nog geen verminderd beroep gedaan op de gespecialiseerde hulp. Ook moeten extra inspanningen worden verricht om de doelen 'juiste hulp op maat', 'meer samenhang' en 'meer ruimte voor professionals' te realiseren.

Actieprogramma Zorg voor de Jeugd

Naar aanleiding van de evaluatie van de Jeugdwet is het ministerie van VWS, in partnerschap met de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG), Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ) en Landelijke Cliëntenorganisaties in 2018 gestart met het actieprogramma Zorg voor de Jeugd³.

- ¹ Memorie van toelichting Jeugdwet:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2013/07/01/memorie-van-toelichting-bij-de-jeugdwet>
- ² Eerste evaluatie Jeugdwet: na de transitie nu de transformatie. Den Haag: ZonMw, 2018.
<https://publicaties.zonmw.nl/eerste-evaluatie-jeugdwet/>
- ³ Actieprogramma Zorg voor de Jeugd, VWS, 2018.
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/04/01/actieprogramma-zorg-voor-de-jeugd>

Dit actieprogramma heeft als hoofddoel de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar steeds beter te maken voor kinderen, jongeren en gezinnen, zodat ze op tijd passende hulp ontvangen. Langs zes actielijnen beoogt het programma het volgende te bereiken:

- 1 betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen;
- 2 meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien;
- 3 alle kinderen de kans bieden zich optimaal te ontwikkelen;
- 4 kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden;
- 5 jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt;
- 6 investeren in vakmanschap.

Het kind, de jongere en de ouders staan in dit actieprogramma van VWS centraal. Het is de bedoeling dat zij de komende jaren merkbare verbeteringen in de zorg en ondersteuning ervaren. Dit actieprogramma stimuleert het leerproces waarin dichtbij de praktijk sprake is van ontwikkelen, testen, verbeteren en successen delen. In dit programma ondersteunen het Rijk, VNG en branches de gemeenten. De regionale kenniswerkplaatsen jeugd bieden een structuur waarbinnen dit leerproces kan plaatsvinden. Een ander initiatief dat in het actieprogramma wordt aangekondigd om te investeren in een lerende omgeving rond kinderen en gezinnen is het ZonMw kennisontwikkelingsprogramma 'Wat werkt voor de Jeugd' (zie 2.2).

Transformatieplannen 42 jeugdregio's

Voor de invulling van de actielijnen uit het actieprogramma Zorg voor de Jeugd is in 2018 gezamenlijk door de VNG en VWS een Transformatiefonds Jeugdhulp (108 miljoen euro) opgericht. Deze transformatiegelden dienen een extra impuls te geven aan het realiseren van duurzame verbetering van het jeugdhulpstelsel. Jeugdzorgregio's kwamen in aanmerking voor een bijdrage uit dit Transformatiefonds door 'Regionale deals Jeugd' af te sluiten. Hiertoe hebben alle 42 jeugdzorgregio's een meerjarig transformatieplan opgesteld, voor ten minste de periode 2018 tot en met 2020. Alle ingediende plannen zijn goedgekeurd. Ook is er een overzichtsrapportage verschenen die inzicht geeft in de 42 transformatieplannen in relatie tot de verschillende actielijnen uit het programma 'Zorg voor de Jeugd'.

Bij de uitvoering van deze plannen worden gemeenten ondersteund door het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) van de VNG. Van 2019–2021 is het ondersteuningsteam in iedere jeugdregio actief. En worden 'ontwikkelcirkels' ingericht waar collectief geleerd gaat worden van de transformatieplannen om te begrijpen wat de succesfactoren van goede jeugdhulp zijn. In het begeleidend schrijven van het Transformatiefonds jeugdhulp⁴ (p.2) en het actieprogramma Zorg voor de Jeugd (p. 50) wordt een model – 'Het totale jeugdlandschap en haar ontwikkeling' – geïntroduceerd waarin het lerend jeugdhulpstelsel wordt weergegeven.

2.2 Kennisontwikkelingen jeugdsector

Kennisontwikkelingsprogramma Wat werkt voor de jeugd

In opdracht van het ministerie van VWS is ZonMw begin 2019 gestart met de uitvoering van het kennisontwikkelingsprogramma Wat werkt voor de jeugd. De missie van het programma is het vergroten, toepassen en toepasbaar maken van kennis over wat werkt in de preventie, opvoed- en jeugdhulp gericht op het stimuleren van de psychosociale ontwikkeling van kinderen en gezinnen. In het programma is veel aandacht voor preventie, de samenwerking van jeugdhulp met publieke gezondheidszorg, het gezichtspunt van gemeenten en is er ruimte voor onderzoeksvragen die voortkomen uit de actieprogramma's 'Zorg voor de Jeugd' en 'Kansrijke Start'.

4 Modellen voor aanvraag Transformatiefonds Jeugdhulp, VNG, 2018.
https://vng.nl/files/vng/nieuws_attachments/2018/20180629_begeleidend_schrijven_bij_transformatiefonds_ontwikkelvoorstellen.pdf

Het programma heeft 3 programmalijnen:

- 1 Kind en leefwereld. Thema's onder deze programma lijn zijn: kennisontwikkeling over kind-, ouder- en gezinsgericht werken, participatie van jongeren en ouders en kennis over (tijds) hulp en ondersteuning aan kwetsbare gezinnen.
- 2 Professionals en hun organisatie. Met deze programmalijn wordt effectonderzoek naar – de werkzame elementen van – instrumenten en interventies voortgezet. Ook stimuleren we dat kennis aansluit bij, en toepasbaar gemaakt wordt voor opleidingen voor professionals. Daarnaast ontwikkelen we kennis over wat werkt bij het organiseren van ruimte voor professionals. Tot slot gaat het om kennis ter versterking van de kwaliteit van lokale teams en wijkgericht werken.
- 3 Gemeenten. Het stimuleren van kennis over bekostigingsmodellen en opdrachtgeverschap, het versterken van domeinoverstijgend werken en preventie en onderzoek naar innovaties en experimenten zijn doelstellingen van deze programmalijn.

De verwachting is dat de regionale kenniswerkplaatsen jeugd dit subsidieprogramma zullen benutten voor het financieren van inhoudelijke projecten. Het ZonMw bureau draagt zorg voor inhoudelijke afstemming tussen het programma Wat werkt voor de Jeugd en het programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd.

Kennisagenda Jeugd

De Kennisagenda Jeugd (2018) is een uitwerking van de route Jeugd in ontwikkeling, opvoeding en onderwijs van de Nationale Wetenschapsagenda (NWA). De kennisagenda benoemt zeven domeinen waar jeugdigen zich begeven en waar zich kennisvragen voordoen. Het is van belang antwoorden te vinden op deze vragen zodat we ervoor kunnen zorgen dat jeugdigen gezond en gelukkig opgroeien. De domeinen zijn 1) kinderopvang, onderwijs en werk, 2) psychosociale ontwikkeling en opvoeding, 3) ICT/media, 4) sport en bewegen, 5) cultuur, 6) leefomgeving, 7) medische zorg en gezondheid. De kracht van de kennisagenda is het zoeken naar enerzijds het benoemen van al deze domeinen en het onderscheiden van domein-specifieke vraagstukken, en anderzijds het juist verbinden van deze domeinen om een integrale benadering te bevorderen. Het programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd kan een bijdrage leveren aan de kennisontwikkeling, zoals voorgesteld in deze Kennisagenda Jeugd.

Verbetercyclus 'Samen lerend doen wat werkt'

Het gedachtengoed 'Samen lerend doen wat werkt' (2017) is het resultaat van een denktank geïnitieerd door het NJI met daarin vertegenwoordigers van beroeps- en cliëntenorganisaties, instellingen, gemeenten en kennisinstituten. Met als belangrijk aandachtspunt de verbinding tussen al die werelden en een gezamenlijke ambitie gericht op het doorontwikkelen én benutten van kennis.

Het uitgangspunt is dat kinderen en gezinnen in zorg en welzijn zo goed mogelijk worden ondersteunt, om zo het beste resultaat te kunnen boeken. Bij het bieden van hulp wordt geput uit drie bronnen: ervaringen en wensen van jongeren en ouders, ervaringen uit de beroepspraktijk en kennis uit onderzoek.

Bij elk van deze bronnen wordt voortgebouwd op collectieve kennis die in de sector aanwezig is. Kennis maken, delen, gebruiken en reflecteren is daarbij onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Zo wordt continu gewerkt aan het verbeteren van het handelen en de kwaliteit van de geboden ondersteuning. Dat moet leiden tot het effectiever aanpakken van belangrijke maatschappelijke vraagstukken op het gebied van zorg voor en welzijn van kinderen, jongeren en gezinnen⁵. Met het programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd wordt aangesloten op de aanbevelingen uit het rapport 'Samen lerend doen wat werkt' van het Nederlands Jeugdinstituut.

2.3 Aandachtspunten voor het programma

In november 2018 hebben de coördinatoren van de huidige academische werkplaatsen gesproken over hun ervaringen binnen het huidige programma en aanbevelingen gedaan voor dit vervolg. Ook gemeenten hebben dit gedaan in januari 2019. Hieruit kwam een aantal belangrijke aandachtspunten voor het programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd naar voren:

Samenwerking en gezamenlijkheid

Uit deze bijeenkomsten is naar voren gekomen dat goede samenwerking binnen werkplaatsen de nodige investering vraagt. Er is sprake van diverse rollen en belangen die een spanningsveld op kunnen roepen. Gelijkwaardigheid wordt genoemd als belangrijke voorwaarde, evenals het dienen van een gezamenlijk belang. De werkplaatsen zijn geholpen wanneer zij worden gefaciliteerd in de coördinatie. Naast een goede coördinatie bevordert het de samenwerking wanneer gemeenten, professionals, kennisinstellingen en (vertegenwoordigers van) jeugd en ouders een samenwerkingsstructuur ontwikkelen en samen een ambitie, plan en agenda ontwikkelen. Dit betekent het gezamenlijk verkennen van de regionale, maatschappelijke vraagstukken, het formuleren van de beoogde doelen en onderzoeksvragen en het opstellen van een bijbehorend plan van aanpak.

Relevante thema's

Tijdens de bijeenkomsten werd opgemerkt dat er in toenemende mate behoefte is aan meer kennis over professionalisering, samen leren, en het adresseren van vraagstukken vanuit de gemeenten.

Bundelen en benutten van kennis

Ook is er meer behoefte aan het bundelen en verspreiden van kennis. Met de aantekening dat bij regionaal ontwikkelde kennis vaak nog een vertaalslag nodig is voordat deze ook elders toepasbaar is. Daarnaast is opgemerkt dat er al veel landelijke kennis beschikbaar is welke beter benut zou kunnen worden. Naast de werkplaatsen dienen de landelijke kenniscentra hier ook een rol in te spelen.

3 Doelstellingen van het programma

In dit hoofdstuk lichten we de missie (3.1) en inhoudelijke doelen van het programma toe (3.2). Specifiek gaat het hoofdstuk in op de inhoudelijke projecten en het kennisnetwerk van de regionale kenniswerkplaatsen jeugd (3.3), communicatie en implementatie (3.4) en de verbinding tussen regionale en landelijke kennispartners en initiatieven (3.5).

3.1 Missie

De missie van het programma is het versterken van een lerende omgeving en verbetercyclus in de regio ten behoeve van het gezond, veilig en kansrijk opgroeien en opvoeden van de jeugd. Dit door middel van regionale kenniswerkplaatsen jeugd, waarin praktijk, beleid, onderzoek, opleidingen en ouders en jongeren samen leren en werken aan regionale maatschappelijke vraagstukken.

3.2 Doelen

Met het programma verwacht ZonMw de volgende doelen te bereiken:

- Het verder ontwikkelen en bestendigen van duurzame regionale samenwerkingsverbanden in de jeugdsector met partners uit beleid, praktijk, opleidingen, onderzoek en ouders en jongeren. Gezamenlijk leren en verbeteren staat centraal. De samenwerking bevordert een constante interactie tussen deze partijen en biedt een structuur waarbinnen een leerproces kan plaatsvinden.
- De werkplaatsen werken samen aan regionale maatschappelijke vraagstukken die bijdragen aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien en opvoeden van de jeugd. De vraagstukken worden vanuit diverse perspectieven bekeken, doorgrond en er wordt gezamenlijk naar oplossingen gezocht.
- In het bijzonder streeft het programma samenwerking binnen het sociaal domein na om samenhang in preventie en de hulpverlening beter vorm te kunnen geven. Hierbij wordt het integraal werken vanuit de leefwereld van kinderen, jongeren en ouders versterkt en worden de verbindingen tussen de verschillende domeinen gestimuleerd.
- De samenwerking levert bruikbare kennis op die regionaal in gebruik wordt genomen bij praktijk, beleid en opleidingen, met gerichte verspreidings- en implementatieactiviteiten.
- De opgedane kennis wordt met ondersteuning van ZonMw breder gedeeld en toegepast. Generieke elementen van deze kennis worden overdraagbaar gemaakt voor andere regio's.

Uitgangspunt is dat regionale kenniswerkplaatsen jeugd impact in de dagelijkse praktijk realiseren. Om dit te bereiken zal ZonMw sturen op samenwerking en gezamenlijk leren, concrete producten, verspreidings- en implementatieactiviteiten én financiële investeringen door andere partijen.

3.3 Werkplaatsen Jeugd: inhoudelijke projecten en kennisnetwerk

De kennisontwikkeling in een werkplaats heeft een aantal kenmerken. In de eerste plaats vindt kennisontwikkeling plaats in een lerende omgeving. Hiermee wordt bedoeld een omgeving waarin ruimte is om te verbeteren, te vernieuwen en te veranderen. Dit leidt tot kennisontwikkeling, uitproberen, evalueren en bijstellen. Het leidt ook tot professionalisering en verandering omdat het betrokkenen uitdaagt om te reflecteren en om nieuwe vaardigheden aan te leren. Het tweede kenmerk is dat partners gezamenlijk de vraagstukken waar zij antwoorden voor zoeken benoemen en ook gezamenlijk het onderzoeksproces vormgeven waarbinnen de vraagstukken beantwoord worden. Het derde kenmerk is dat de ontwikkelde kennis praktisch toepasbaar wordt gemaakt. Tenslotte zorgt een werkplaats er ook voor dat de kennis wetenschappelijk verantwoord is en vertaald kan worden naar andere regio's. Dit laatste vraagt van de kennisinstellingen om generieke elementen uit de regionaal ontwikkelde kennis te destilleren, te duiden en te verspreiden. Het vraagt ook om kennis over de randvoorwaarden om tot implementatie in een andere regio over te kunnen gaan.

3.3.1 Inhoudelijke projecten

De regionale maatschappelijke vraagstukken zijn leidend voor de inhoudelijke doelstellingen van de werkplaatsen. Vanuit het programma worden richtinggevende eisen gesteld aan het proces van selectie van de vraagstukken, om de betrokkenheid en inbreng van alle partijen en bijbehorende perspectieven te garanderen.

De inhoudelijke projecten hebben een dynamisch karakter dat het lerende karakter van de werkplaatsen ondersteunt. Er vindt kennisdeling, benutting, ontwikkeling, evaluatie en borging plaats. De projecten zijn ingebed in een lerende omgeving waarin ruimte is voor verandering en verbetering. Het vraagt van de betrokkenen openstaan voor verandering, bijleren daar waar nodig en kritisch reflecteren op eigen handelen. Op deze wijze leiden de projecten niet alleen tot kennisontwikkeling, maar ook tot veranderingen in praktijk, beleid en opleiding, en het vergroten van de professionaliteit en vaardigheden van betrokkenen.

Uit de plannen van de werkplaatsen dient duidelijk te worden hoe deze lerende omgeving wordt gecreëerd, uit welke betrokkenen deze bestaat, hoe gekomen wordt van vraagstuk tot het realiseren van de doelstelling, wat de werkbare factoren zijn die bij deze stappen leiden tot het doel en wie welke rol daarin speelt. Overige aandachtspunten bij het vormgeven van de inhoudelijke projecten zijn:

Transformatie

Zoals uit de evaluatie van de Jeugdwet blijkt, is de transformatie nog niet afgerond en roept nog vraagstukken op. Hierbij zijn de juiste hulp op maat, meer samenhang en meer ruimte voor professionals kernbegrippen. Daarbij wordt vanuit het programma gestimuleerd om voldoende aandacht te waarborgen voor de groep kwetsbare jeugdigen en gezinnen. Ook wordt aandacht gevraagd voor het versterken van het gewone opvoeden en opgroeien, sterke pedagogische basisvoorzieningen en het inzetten op preventie.

Integraal, domeinoverstijgend werken

Het integraal, domeinoverstijgend werken krijgt in dit programma nadrukkelijk de aandacht. Kansen van jongeren en gezinnen benutten en problemen integraal aanpakken vraagt om verbinding met het sociale domein. Vertrekpunt is de leefwereld van kinderen, jongeren en gezinnen, en het bieden van passende zorg dichtbij met als doel versterking van het gewone leven. Dit vraagt om verbinding van jeugd- en opvoedhulp met andere domeinen zoals kinderopvang, scholen, lokale teams, geboortezorg, jeugdgezondheidszorg, werk en inkomen, justitie en huisartsen. Hoe zorgen partners in de regio er bijvoorbeeld voor dat kinderen op school tot hun recht komen, aan sport mee kunnen doen en dat gezinnen hun netwerk kunnen uitbreiden? En hoe kunnen zij drempels die er zijn om kansen te benutten (zoals schulden, geen woonruimte) wegnemen?

VWS Actieprogramma's en Transformatieplannen

Het is te verkiezen dat werkplaatsen de vraagstukken relateren aan de VWS-actieprogramma's Zorg voor de Jeugd en Kansrijke Start. En aansluiten bij de transformatieplannen zoals ingediend bij het Transformatiefonds. Dit zorgt voor samenhang in de ontwikkelde kennis.

Bestaande kennis

Voor ieder regionaal vraagstuk wordt eerst bekeken welke kennis beschikbaar is. Soms is er (landelijk) al veel bekend over een effectieve aanpak van een vraagstuk. In deze situatie is het meer geëigend om bestaande kennis te vertalen en toe te passen binnen de eigen regio en context, dan om nieuwe kennis te ontwikkelen. Ook deze implementatieprojecten passen goed binnen de opdracht van de regionale kenniswerkplaatsen jeugd. Daar waar aantoonbaar onvoldoende kennis beschikbaar is om een vraagstuk effectief aan te pakken, is nieuw onderzoek en kennisontwikkeling op zijn plaats.

3.3.2 Regionaal kennisnetwerk

Het regionale kennisnetwerk heeft als basis een duurzaam samenwerkingsverband bestaande uit relevante partners uit de jeugdsector waarbinnen vastgelegde afspraken over het creëren van een lerende omgeving en de ontwikkeling en toepassing van kennis gelden. Dit samenwerkingsverband beslaat minimaal één of meerdere van de [42 jeugdregio's](#) en bestaat uit een aantal praktijkorganisaties, gemeenten, een universiteit, hogeschool, en ouders en jongeren. Het samenwerkingsverband investeert, rekening houdend met de verschillende werkculturen, in een doelmatige samenwerking en in interactie op diverse niveaus (van strategisch tot uitvoerend).

Deelname aan de werkplaats vraagt van iedere partij een investering en levert alle partijen opbrengsten. Alle deelnemende partijen hebben een eigen rol, taken en verantwoordelijkheden in de werkplaats. Partners die deelnemen zetten structureel in op de werkplaats, dragen volgens afspraak bij aan projecten en zorgen ervoor dat binnen hun organisatie ruimte vrij gemaakt kan worden om in te spelen op actuele vraagstukken. Binnen het samenwerkingsverband is expliciet aandacht voor de mogelijkheden van en randvoorwaarden voor alle partners om constructief en duurzaam mee te kunnen doen.

In dit programma is, naast budget voor inhoudelijke projecten, voorzien in een budget voor de werkzaamheden van een kernteam en coördinator. Een coördinator is de spin in het web met een bewezen waarde; diegene zorgt ervoor dat alle partijen goed blijven aangehaakt, creëert draagvlak, houdt het overzicht, bevordert de voortgang van en samenhang tussen de projecten, draagt zorg voor de communicatie en heeft kennis van implementatieprocessen.

Cofinanciering van partners is een vereiste. De partijen van de regionale kenniswerkplaats jeugd investeren in de werkplaats met eigen middelen van de samenwerkingspartners en waar mogelijk cofinanciering van andere opdrachtgevers, fondsen of subsidieverstrekkers. Bedoeling is dat een regionale kenniswerkplaats jeugd in staat is zelf deze samenwerkingsstructuur duurzaam voort te zetten.

Landelijke dekking

Een grotere landelijke dekking van de werkplaatsen wordt in het programma onder andere bereikt door nieuwe regionale kenniswerkplaatsen jeugd te financieren. Voorwaarde is dat er al een basis bestaat in de samenwerking tussen praktijk, beleid, onderzoek, opleidingen en ouders en jongeren. De huidige werkplaatsen jeugd worden gevraagd in hun plannen de mogelijkheden voor regionale uitbreiding te verkennen. Het is een meerwaarde als de huidige werkplaatsen uitbreiding zoeken door meer partijen in de regio te betrekken, zoals meer gemeenten of praktijkinstellingen. ZonMw stuurt bovendien aan op afstemming en samenwerking met regionale kennisnetwerken, in het bijzonder met netwerken in het sociaal domein. Door gezamenlijk met (netwerken binnen) het

sociale domein projecten vorm te geven rond concrete vraagstukken, ontstaan er mogelijkheden kennis uit te wisselen, partners te verbinden en om de samenhang in zorg en ondersteuning domeinoverstijgend vorm te geven.

Participatie en diversiteit

Om vooruitgang te boeken in de jeugdsector en om aan te sluiten bij de praktijk, betreft een werkplaats alle belanghebbenden. Naast degenen die zich beroepsmatig met de jeugd bezighouden, betreft een werkplaats ook ouders en jongeren, die beschikken over ervaringsdeskundigheid. Een werkelijke verbetering van de jeugdsector begint bij het luisteren naar de verhalen van de jongeren en ouders zelf, en door de dialoog met elkaar aan te gaan. Actieve en betekenisvolle participatie van ouders en jongeren bij de werkplaatsen is noodzakelijk en evident om de kwaliteit van de jeugdsector vanuit hun perspectief, dagelijkse context en leefwereld te onderbouwen en te bevorderen. Daarom geldt als voorwaarde dat ouders en jongeren een actieve rol hebben in het samenwerkingsverband. Zij zijn zowel bij het bepalen van de onderzoeksvragen, het uitwerken van het plan van aanpak als bij de uitvoering betrokken. Deze betrokkenheid heeft een structureel karakter en doet recht aan ieders kennis en kunde.

De werkplaatsen dienen een bijdrage te leveren aan een inclusieve samenleving. In een inclusieve samenleving kan iedereen op een gelijkwaardige manier deelnemen aan de maatschappij, ongeacht culturele achtergrond, religie, geslacht, leeftijd, sociaaleconomische status of beperkingen. In de praktijk blijkt hier nog onvoldoende sprake van. De grote diversiteit aan achtergronden en kenmerken van kinderen en jongeren gaat nog te vaak samen met ongelijkheid in uitgangsposities, kansen en effectiviteit van preventie en interventies. Sommige groepen lopen hierbij een groter risico of krijgen minder kansen om hun potentieel te benutten, zoals jeugdigen die opgroeien in armoede, LHBT-jeugdigen, jeugdigen met een (licht) verstandelijke beperking, jeugdigen met een migratieachtergrond en vluchtelingenkinderen. De vraag is hoe deze groepen op een volwaardige manier kunnen deelnemen aan de samenleving en zich optimaal kunnen ontwikkelen⁶. De leefwereld van nieuwkomers en ouders en kinderen met een migratieachtergrond vraagt bijvoorbeeld om doorontwikkeling van interventies en aanpakken, en het versterken van competenties van professionals gericht op het overbruggen van culturele verschillen.

Een regionale kenniswerkplaats jeugd geeft daarom inzicht in de diversiteit binnen kinderen, jeugdigen en gezinnen in hun regio. Hierbij wordt aangegeven hoe zij rekening houdt met deze verschillen en onderbouwt hoe zij bijdraagt aan goede ondersteuning aan alle kinderen, en het bereiken van doelgroepen die de hulp en ondersteuning het hardst nodig hebben.

ZonMw stelt in haar oproep duidelijke kaders om voldoende aandacht voor participatie en diversiteit binnen de werkplaatsen te waarborgen, en zal tegelijkertijd de werkplaatsen faciliteren en handvatten bieden hoe dit goed vorm te geven. Zichtbaar moet worden gemaakt hoe bestaande kennis (bijvoorbeeld op het gebied van interculturele kwaliteit) wordt benut om ervoor te zorgen dat alle kinderen profiteren van de kennis. Ook de kinderen en gezinnen die minder goed bereikt worden met onderzoek, hulp en ondersteuning.

6 Kennisagenda Jeugd, NRO, 2018

3.4 Communicatie en implementatie

Eén van de beleidslijnen van ZonMw is het versterken van impact in termen van kennisbenutting. Om impact te stimuleren, te monitoren en te evalueren, zet ZonMw in op factoren die impact op langere termijn bevorderen, de zogenaamde ‘productieve interacties’. Bij productieve interacties gaat het om de volgende factoren/indicatoren:

- Samenwerking met relevante stakeholders
- Cofinanciering
- Het opleveren van bruikbare kennisproducten
- Gerichte communicatie- en implementatieactiviteiten

Het programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd levert bruikbare kennisproducten op die bijdragen aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien van de jeugd. Door de manier van samen leren, mensen verbinden en inzichten delen binnen de werkplaats, wordt draagvlak gecreëerd om verandering in gang te zetten. Hierdoor wordt de ontwikkelde kennis als meer ‘vanzelfsprekend’ benut door deelnemende partijen. Door bruikbare kennisproducten op te leveren en door gerichte communicatie- en implementatieactiviteiten uit te voeren, kan de benutting van de kennis, en daarmee de impact van de werkplaatsen binnen én buiten de eigen regio worden vergroot.

Regionale kenniswerkplaatsen jeugd

De werkplaatsen stellen zelf een plan op voor communicatie en implementatie van hun producten en resultaten binnen de eigen werkplaats en regio. Minimaal 20% van het budget van een werkplaats is gereserveerd voor implementatie en communicatie van resultaten. Het communicatie- en implementatieplan van een werkplaats ondersteunt en bevordert de invoering, het gebruik en de borging van resultaten door praktijk, beleid en opleidingen.

De coördinatoren en projectleiders van de kenniswerkplaatsen jeugd hebben een spilfunctie in de uitwisseling van kennis en ervaring tussen werkplaatsen en daarbuiten. Het bureau van ZonMw stimuleert deze verbinding en uitwisseling, onder andere door het organiseren van gezamenlijke bijeenkomsten, site-visits en door het aanbieden van een leergang die de coördinatoren ondersteunt bij de uitvoering van hun taak. De coördinatoren en projectleiders werken actief mee aan het verspreiden van kennis en het overdragen van kennis aan andere werkplaatsen en regio's.

Kennis in een regio is niet altijd één op één te vertalen naar een andere regio. Dit programma zal daarom diverse instrumenten zoals een VIMP (verspreidings- en implementatie- impuls) inzetten om deze vertaalslag te kunnen maken.

Communicatielijijn jeugd

Het bureau van ZonMw zet de landelijke communicatielijijn voort, waarmee zij de werkplaatsen profileert, verspreiding van kennisproducten naar andere regio's ondersteunt (inspireren door middel van on- en offline kennisoverdracht en ontmoetingen), de onderlinge verbinding en uitwisseling tussen de werkplaatsen stimuleert en de verbinding met de landelijke kennisnetwerken faciliteert. Deze verspreiding gaat in samenspraak met andere voor jeugd relevante programma's binnen ZonMw.

De communicatielijijn dient een bijdrage te leveren aan het expliciet maken van de kennis die aanwezig is en ontwikkeld wordt binnen de werkplaatsen. Door dit gestructureerd en planmatig te doen kunnen meer partijen profiteren van de kennis en komt meer verbinding tot stand. Door eenheid aan te brengen tussen de verschillende werkplaatsen worden de werkplaatsen beter gepositioneerd. Dit kan bijvoorbeeld door gezamenlijkheid in communicatie-uitingen en door gezamenlijke, thematische workshops, lezingen of stands bij congressen en bijeenkomsten. Producten waarin kennis uit verschillende werkplaatsen wordt gebundeld rondom bepaalde thema's, bevatten meer en breder gedragen kennis. Het bureau van ZonMw zal gezamenlijke producten stimuleren en gezamenlijkheid in communicatie-uitingen faciliteren.

3.5 Verbinding en versterking

Voor de uitvoering van het programma wordt nauw samengewerkt met de verschillende kenniscentra, onderzoeks- en onderwijsinstellingen, gemeenten, branches en andere relevante partijen en initiatieven in de jeugdsector (zoals rond professionalisering) en diverse jongerenorganisaties.

Regionaal en landelijk

ZonMw stimuleert verbinding en uitwisseling van kennis tussen de werkplaatsen (interregionaal) en met landelijke kennisinstituten en netwerken. Zoals het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ), Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie (KJP), Kennisplatform Integratie en Samenleving (KIS), Programma Integraal werken in de wijk (IWW) en Programma Professionalisering Jeugdhulp en Jeugdbescherming (de laatste zal medio 2019 worden vervangen door een nieuw actieprogramma 'Vakmanschap Jeugdprofessionals'). Ook wordt verbinding gezocht met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd (OZJ) en de kennisdeling die overkoepelend vanuit de regionale transformatieplannen plaatsvindt.

De partijen in de regionale kenniswerkplaatsen jeugd expliciteren en delen hun eigen kennis, gebruiken elders verworven kennis en ontwikkelen nieuwe kennis om lokale vraagstukken aan te pakken. Het landelijk netwerk is goed ingebed in de regionale netwerken en draagt bij aan de verbinding tussen de landelijke en regionale kennis, door verzameling, verrijking en verspreiding ervan.

Vanuit het programma wordt contact met deze landelijke partijen en programma's vanaf de aanvraagfase bevorderd. Om zo kennis die zij hebben van het jeugdveld en belangen die zij overzien te benutten voor de werkplaats. En zij via hun gebruikelijke kanalen de gegenereerde kennis beschikbaar kunnen stellen. Tevens stimuleert ZonMw dat opleidingen op het gebied van jeugd kennis kunnen nemen van de ontwikkelde kennis(producten). Om hiermee oog te houden voor de landelijke inbedding van kennis in opleidingen.

Binnen ZonMw

Binnen ZonMw wordt verbinding gemaakt met de lopende en recent afgeronde programma's binnen het cluster Jeugd van ZonMw. Dit zijn bijvoorbeeld Wat werkt voor de Jeugd, Versterking uitvoeringspraktijk Jeugdgezondheidszorg, Veilig opgroeien, Richtlijnen Jeugdgezondheidszorg en Longitudinale effectmonitor JeugdzorgPlus. Ook wordt nauw samengewerkt met de ZonMw clusters Preventie (o.a. Programma Zwangerschap en Geboorte, en het programma i.o. Onbedoelde Zwangerschap en Kwetsbaar (jong) Ouderschap), Doelmatigheid en GGZ en met de programma's Evaluatie Wet- en Regelgeving.

4

4 Management en organisatie

In dit hoofdstuk wordt de subsidieprocedure (4.1) en de voortgangsbewaking van de gehonoreerde regionale kenniswerkplaatsen jeugd (4.2) uiteengezet. Ook wordt informatie gegeven over de programmacommissie (4.3) en de afstemming tussen ZonMw en VWS (4.4). Tot slot volgt het financiële overzicht van het programma (4.5).

4.1 Subsidieprocedure

Voor dit programma maakt ZonMw zoveel mogelijk gebruik van de standaardprocedures van ZonMw voor het indienen en beoordelen van subsidieaanvragen. De procedures zijn te downloaden op de website van ZonMw. Daarnaast worden voorwaarden benoemd in de subsidieoproep. De tekst van de oproep is leidend bij de beoordeling van de aanvragen.

Voor de subsidieoproep is een totaalbudget van € 6.600.000,- beschikbaar voor maximaal 15 regionale kenniswerkplaatsen jeugd in de vorm van 1) een startsubsidie en 2) financiering van de coördinatie en 3) inhoudelijke projecten.

De oproep wordt eind mei 2019 opengesteld en werkt met een startsubsidie. Dit houdt in dat aanvragers een beknopte subsidieaanvraag indienen, en bij goedkeuring een startsubsidie krijgen om deze binnen een paar maanden uit te werken in een uitgebreid plan van aanpak (uitgewerkte subsidieaanvraag) voor een periode van 4 jaar. Voor de startsubsidie is in totaal € 300.000,- beschikbaar (maximaal € 20.000,- per aanvraag).

Een bedrag van in totaal € 3.000.000,- is beschikbaar voor coördinatie (maximaal € 200.000,- per aanvraag voor een periode van maximaal 4 jaar). Een bedrag van in totaal € 3.300.000,- is beschikbaar voor inhoudelijke projecten voor de duur van maximaal 4 jaar (maximaal € 220.000,- per aanvraag).

Cofinanciering van partners is een vereiste. De partijen van de regionale kenniswerkplaats jeugd investeren in de werkplaats met eigen middelen van de samenwerkingspartners en waar mogelijk cofinanciering van andere opdrachtgevers, fondsen of subsidieverstrekters.

Vraagverheldering

De regionale maatschappelijke vraagstukken ten behoeve van het gezond, veilig en kansrijk opgroeien en opvoeden van de jeugd zijn het uitgangspunt voor de inhoudelijke projecten. Vaak is het nodig deze vragen eerst te verhelderen, om vervolgens de vertaalslag te maken van praktijkvraag naar onderzoeks- of implementatievraag, de verschillende doelen en bijbehorend plan van aanpak. Het is belangrijk dat alle betrokkenen gelijkwaardig in dit proces participeren en alle perspectieven worden ingebracht. Dit programma faciliteert dit proces door te werken met startsubsidies.

In de periode dat de werkplaatsen hun plan van aanpak uitwerken organiseert ZonMw twee bijeenkomsten om ervaringen uit te wisselen. Het gaat hierbij om ervaringen over het vormgeven van de inhoud maar ook over hoe je het beste de samenwerking kan organiseren.

4.2 Voortgangsbewaking

De productieve interacties (zie 3.4) vormen bij het programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd de lijn waarlangs gemonitord, bijgestuurd en geëvalueerd wordt op impact.

De voortgang en resultaten van de gehonoreerde regionale kenniswerkplaatsen jeugd, inclusief de daarbij behorende projecten worden gevolgd met behulp van voortgangsverslagen, specifiek toegespitst op de werkwijze en doelstellingen van een werkplaats. Tevens vinden coördinatoren- en projectleidersbijeenkomsten plaats. Gedurende de uitvoering van het programma vindt bij elke werkplaats een site-visit plaats door de programmacommissie waar ook andere werkplaatsen en geïnteresseerde partijen kunnen aansluiten. Het doel van de site-visit is dat de programmacommissie zich een beeld vormt over de structuur en het functioneren van de werkplaats en daar waar nodig de werkplaats van adviezen kan voorzien. ZonMw communiceert de bevindingen over de voortgang aan de coördinatoren van de werkplaats, al dan niet in combinatie met aanbevelingen tot aanpassing(en).

4.3 Programmacommissie

Overeenkomstig het bestuursreglement ZON, NWO-MW en ZonMw en de ZonMw-procedures wordt een programmacommissie ingesteld om inhoudelijk sturing te geven aan het programma. De commissie wordt tevens verantwoordelijk voor het lopende programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd. De programmacommissie wordt samengesteld uit onder meer deskundigen vanuit praktijk, gemeentelijk beleid, (praktijk)onderzoek en opleidingen in het jeugdstelsel, en een vertegenwoordiging van ouders en jongeren. De commissieleden nemen deel op persoonlijke titel. De commissie heeft verbinding met het ZonMw-programma Wat werkt voor de Jeugd.

Een vertegenwoordiger van het ministerie van VWS, van de VNG en van het NJi neemt als waarnemer in de commissie plaats. Bij de samenstelling van de programmacommissie wordt de code belangenverstrengeling van ZonMw toegepast. Afhankelijk van de voor nieuwe thema's benodigde expertise kan de programmacommissie in de komende jaren van samenstelling veranderen.

De taken van de programmacommissie houden in:

- Het ten uitvoer brengen van het programma volgens het goedgekeurde programmavoorstel. Hierbij dienen de doelstellingen van het programma, de eenheid en de samenhang binnen het programma te worden bewaakt.
- Het uitzetten van oproepen voor het indienen van aanvragen die kunnen bijdragen aan de doelstellingen van het programma.
- Het beoordelen van de aanvragen op verschillende criteria conform de doelstellingen van het programma.
- Het prioriteren van de aanvragen en ter honorering voorleggen aan het ZonMw-bestuur.
- Het signaleren van ontwikkelingen die van belang zijn voor het programma, en waar nodig advies uitbrengen naar het ZonMw-bestuur.
- Het bewaken van de voortgang en evaluatie van de gehonoreerde werkplaatsen op grond van voortgangsrapportages, een site-visit en het eindverslag.

4.4 Afstemming ZonMw-VWS

ZonMw houdt de opdrachtgever op de hoogte van de voortgang van het programma via voortgangsrappportages, het jaarplan en het jaarverslag. Daarin wordt primair aangegeven hoe de programma-activiteiten hebben bijgedragen aan de programmadoelen. Deze rapportages geven de opdrachtgever relevante informatie om het programma zo nodig tussentijds bij te sturen. Een waarnemer van het ministerie wordt bilateraal geïnformeerd en uitgenodigd voor commissievergaderingen. Het programma wordt afgesloten met een eindevaluatie.

4.5 Begroting

Programmaonderdelen	Budget in €
Regionale kenniswerkplaatsen jeugd	
Startsubsidie	300.000
Coördinatie	3.000.000
Projecten	3.300.000
Communicatie & implementatie	300.000
Programmakosten (exclusief personele kosten ZonMw)	100.000
Totaal	7.000.000

Een gedetailleerde begroting met verplichtingen, liquiditeiten en bevoorschotting is beschikbaar voor de opdrachtgever.

Bijlage

Bijlage 1

Goedkeuringsbrief 6 juni 2019

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Het bestuur van ZonMw
Postbus 93245
2509 AE DEN HAAG

Directie Jeugd

Bezoekadres:

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

J. van der Burg

Beleidsmedewerker

T 070 340 79 11
M +31(0)6-46882776
F 070 340 78 34
jan.vandenburg@minvws.nl

Datum **06 JUNI 2019**
Betreft programmavoorstel Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd

Kenmerk

1530038-190574-J

Uw brief

2019/10958/ZONMW

Geacht bestuur,

U heeft mij op 26 april het programmavoorstel Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd (2020-2024) aangeboden, voorzien van programmabegroting met liquiditeitsprognose. Dit als vervolg op het huidige programma Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd (2016-2020).

Zoals u aangeeft is het programmavoorstel tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Nederlands Jeugdinstituut (Nji) en de Directie Jeugd van mijn ministerie. Het voorstel is opengesteld ter consultatie. Ook heeft u een aantal jongeren geconsulteerd met een jongerensamenvatting van de programmatekst. Ik waardeer het dat u jongeren expliciet betrokken heeft bij de totstandkoming van het voorstel.

Ik heb kennis genomen van uw voorstel en kan mij vinden in de missie van het programma en de geformuleerde doelen die u hoopt te bereiken met het programma.

Met name het versterken van een lerende omgeving en verbetercyclus in de regio en het verder ontwikkelen en bestendigen van duurzame regionale samenwerkingsverbanden in de jeugdsector met partners uit kennis, beleid en praktijk, acht ik van groot belang.

Voor de uitvoering van het programma is € 8.000.756 beschikbaar. De jaarlijkse verdeling van de middelen is conform uw liquiditeitenprognose als volgt:

2019	2020	2021	2022	2023	2024
240.000	1.390.000	1.578.676	1.583.300	1.687.516	1.521.264

Ik verzoek u in de eerstvolgende (voortgangs)rapportage dit programma zowel inhoudelijk als financieel op te nemen.

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Ik zal uw meerjarige uitgaven- en verplichtingenplafond verhogen voor dit programma. U ontvangt hierover een aanvullend schrijven op mijn brief van 14 december 2018, kenmerk 1448985-184281-BPZ, inzake de goedkeuring Jaarplan en begroting 2019. Tevens zijn de werkafspraken planning & control VWS, NWO en ZonMw van toepassing.

Directie Jeugd

Kenmerk

1530038-190574-J

Ik wens u veel succes bij de uitvoering van het programma en zie uit naar de resultaten.

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,
namens deze,
de directeur-generaal Volksgezondheid,

b/a

mw. drs. A. Berg

Over ZonMw

ZonMw investeert in de gezondheid en het welzijn van de jeugd. Dat gebeurt via uiteenlopende programma's. Deze bestrijken een heel scala aan maatschappelijke onderwerpen. Van kindermishandeling tot leefstijl. En van opvoedingsondersteuning tot ernstige gedragsproblemen.

Over het programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd

Het programma Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd heeft als missie het versterken van een lerende omgeving en verbetercyclus in de regio ten behoeve van het gezond, veilig en kansrijk opgroeien en opvoeden van de jeugd. Dit door middel van regionale kenniswerkplaatsen jeugd, waarin praktijk, beleid, onderzoek, opleidingen en ouders en jongeren samen leren en werken aan regionale maatschappelijke vraagstukken. Uitgangspunt is dat deze werkplaatsen impact in de dagelijkse praktijk en verbetering van de jeugdsector realiseren. Om dit te bereiken zal ZonMw sturen op samenwerking en gezamenlijk leren, concrete producten, verspreidings- en implementatieactiviteiten én financiële investeringen door andere partijen.

Meer weten?

www.zonmw.nl/rkj

Op de hoogte blijven?

Kijk voor de laatste ontwikkelingen op www.zonmw.nl/jeugd. Hier kunt u zich ook abonneren op de nieuwsbrief Jeugd. En volg ons op LinkedIn via ZonMw: Jeugd.

Fotografie Hans Oostrum Fotografie

Vormgeving Katja Hilberg Ontwerpers

Juni 2019

De tussenevaluatie van de Jeugdwet (2018) laat zien dat de transformatiedoelen nog niet zijn gerealiseerd. Het inhoudelijke veranderproces kost tijd en vernieuwing is een continue ontwikkeling. Het ministerie van VWS kondigde in haar actie-programma 'Zorg voor de Jeugd' (2018) aan te willen investeren in de ontwikkeling van een lerende omgeving rond kinderen en gezinnen. Hieraan beoogt het programma 'Regionale Kenniswerkplaatsen Jeugd' een bijdrage te leveren. Het programma is een vervolg op het programma 'Academische Werkplaatsen Transformatie Jeugd'.

De missie van het programma is het versterken van een lerende omgeving en verbetercyclus in de regio ten behoeve van het gezond, veilig en kansrijk opgroeien en opvoeden van de jeugd. Dit door middel van regionale kenniswerkplaatsen jeugd, waarin praktijk, beleid, onderzoek, opleidingen en ouders en jongeren samen leren en werken aan regionale maatschappelijke vraagstukken.

Vanuit diverse perspectieven worden de vraagstukken bekeken, doorgrond en wordt gezamenlijk naar oplossingen gezocht. Deze samenwerking levert bruikbare kennis op die regionaal in gebruik wordt genomen en wordt breder gedeeld. In het bijzonder streeft het programma samenwerking binnen het sociaal domein na, om samenhang in preventie en de hulpverlening beter vorm te kunnen geven. Hierbij wordt het integraal werken vanuit de leefwereld van kinderen, jongeren en ouders versterkt en worden de verbindingen tussen de verschillende domeinen gestimuleerd.

Meer weten?

www.zonmw.nl/rkj

ZonMw stimuleert
gezondheidsonderzoek en
zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
jeugd@zonmw.nl
www.zonmw.nl/jeugd

ZonMw